

ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น

(ฉบับที่ 1986/2564)

เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชน
หรือหน่วยงานภายนอก

.....

โดยเป็นการสมควรกำหนดนโยบายการบัญชีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้มีหลักเกณฑ์การกำหนดวิธีปฏิบัติและแนวทางการบันทึกบัญชีให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง เงินลงทุน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 เรื่อง งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และบังเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 (1) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 และมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวประชุมครั้งที่ 16/2564 เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2564 ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารการคลังและพัสดุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในคราวประชุมครั้งที่ 9/2564 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2564 จึงออกประกาศไว้ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 1986/2564) เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก”

ข้อ 2 ประกาศนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้กำหนดนโยบายการบัญชีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก สำหรับการจัดทำรายงานทางการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 4 ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ กรณีที่มีปัญหาในการตีความหรือในทางปฏิบัติให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2564

(รองศาสตราจารย์ชาญชัย พานทองวิริยะกุล)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชน
หรือหน่วยงานภายนอก
(แบบท้ายประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 1986/2564 ลงวันที่ 30 กันยายน 2564)

.....

1. บทนำ

“มหาวิทยาลัยขอนแก่น” มีสถานะเป็นนิติบุคคล และมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ตามพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ซึ่งส่งผลให้มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ถือเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นคือ เพื่อให้การศึกษา ส่งเสริมประยุกต์ และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี การให้บริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย กำหนดเป้าหมาย วางนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาของมหาวิทยาลัย ออกข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน รวมถึงกำหนดนโยบายและวิธีการเกี่ยวกับการจัดการรายได้ จัดหาแหล่งทุน อนุมัติการตั้งงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ด้วยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 มาตรา 48 กำหนดให้มหาวิทยาลัยวางแผนและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้อง แยกตามส่วนงานของมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีสมุดบัญชีลงรายการแยกตามประเภทของสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้และค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริงพร้อมด้วยข้อความอธิบายที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานรายงานทางการเงินที่รับรองโดยทั่วไป ตลอดจนจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีเป็นประจำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงเห็นสมควรให้ออกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก โดยใช้หลักเกณฑ์พื้นฐานจากหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ นโยบายการบัญชีภาครัฐ เรื่อง เงินลงทุน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 105 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 เรื่อง งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตของการถือปฏิบัติ

2.1 แนวทางการบันทึกบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับรายการบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

2.2 รายการหรือการดำเนินการที่ได้เกิดขึ้นก่อนประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอกฉบับนี้ให้ส่วนงานหรือหน่วยงานดำเนินการปรับปรุงยอดบัญชีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานการบัญชี เรื่อง นโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี และข้อผิดพลาด

2.3 ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง แนวทางการบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอกที่กำหนดนี้ จะมีการทบทวนและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เนื้อหาของประกาศมีความเหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และเป็นไปตามหลักการและนโยบายการบัญชีภาครัฐ รวมถึงข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อกำหนดแนวทางการบันทึกบัญชี การนำเสนอ และการเปิดเผยข้อมูลสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน และรายการการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก สำหรับส่วนงานและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยถือปฏิบัติ

3.2 เพื่อเป็นแนวทางให้กองตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยและผู้สอบบัญชีอิสระของมหาวิทยาลัยใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบรายงานทางการเงินและกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของมหาวิทยาลัย

3.3 เพื่อช่วยให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินสามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงิน และสามารถนำรายงานทางการเงินมาวิเคราะห์เพื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจต่อไป

4. คำนิยามศัพท์

คำศัพท์ที่ใช้ในประกาศฉบับนี้ มีความหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัย	หมายความว่า	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
นโยบายการบัญชี	หมายความว่า	หลักการโดยเฉพาะ หลักเกณฑ์ ประเพณีปฏิบัติ กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยใช้ในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน
ส่วนงาน	หมายความว่า	ส่วนงาน ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558

หน่วยงานภายนอก	หมายความว่า	องค์กร หรือ สถาบันภายนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่นทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์กรการกุศล หน่วยงานอิสระ เป็นต้น
บริษัท	หมายความว่า	องค์กรธุรกิจที่เป็นการรวมกลุ่มบุคคล หรือบริษัทอื่นเป็นหุ้นส่วนร่วมลงทุนประกอบกิจการโดยมุ่งหวังผลกำไรเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
บริษัทร่วม	หมายความว่า	กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญของผู้ลงทุน
รายงานการเงินรวม	หมายความว่า	รายงานทางการเงินแสดงภาพรวมในระดับมหาวิทยาลัย โดยรวมรายงานทางการเงินของส่วนงานและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
เงินลงทุน	หมายความว่า	สินทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยมีไว้เพื่อเพิ่มความมั่งคั่งให้กับมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะอยู่ในรูปของส่วนแบ่งที่จะได้รับ (เช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล) ในรูปของราคาที่เพิ่มขึ้นหรือในรูปของประโยชน์อย่างอื่นที่มหาวิทยาลัยได้รับ เช่น ประโยชน์ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ทางการค้า) รายการต่อไปนี้ไม่ถือเป็นเงินลงทุน (ก) สินค้าคงเหลือ ตามที่นิยามไว้ในมาตรฐานการบัญชี เรื่อง สินค้าคงเหลือ (ข) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ไม่เป็นเงินลงทุนในอสังหาริมทรัพย์
สินทรัพย์ทางการเงิน	หมายความว่า	สินทรัพย์ที่อยู่ในรูปของเอกสารสัญญาต่าง ๆ มูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินจะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดหรือผลตอบแทนที่สินทรัพย์ทางการเงินนั้นจะมอบให้แก่ผู้เป็นเจ้าของในอนาคต และระดับความเสี่ยงของตราสารทางการเงินนั้น ๆ รูปแบบของสินทรัพย์ทางการเงินครอบคลุมถึง เงินสด ลูกหนี้ และเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน เป็นต้น สินทรัพย์ทางการเงินที่อยู่ภายใต้แนวการบันทึกบัญชีฉบับนี้ได้แก่ (ก) สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้

		(ข) สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จอื่น เช่น กองทุนเปิดตราสารหนี้ กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น
		(ค) สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน
สินทรัพย์ทางการเงิน หมุนเวียน	หมายความว่า	สินทรัพย์ทางการเงินที่มหาวิทยาลัยตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี สินทรัพย์ทางการเงินครอบคลุมถึงรายการ เงินลงทุนในตราสาร หนี้ เงินลงทุนตราสารทุน กองทุนเปิดตราสารหนี้ ซึ่งเงินลงทุน ต่าง ๆ จะอยู่ในสินทรัพย์ทางการเงินหมุนเวียน (วัดมูลค่าด้วย มูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน)
สินทรัพย์ทางการเงินไม่ หมุนเวียน	หมายความว่า	สินทรัพย์ทางการเงินที่มหาวิทยาลัยตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี สินทรัพย์ทางการเงินครอบคลุมถึงรายการ เงินลงทุนในตราสาร หนี้ เงินลงทุนในตราสารทุน กองทุนส่วนบุคคล กองทุนเปิดตรา สารหนี้ กองทุนอสังหาริมทรัพย์ ตราสารอนุพันธ์ ซึ่งเงินลงทุน ต่าง ๆ จะอยู่ในสินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียน (วัดมูลค่าด้วย ราคาทุนตัดจำหน่าย หรือมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จอื่น)
เงินลงทุนทั่วไป	หมายความว่า	เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาดทำให้ มหาวิทยาลัยไม่สามารถจัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้าหรือ หลักทรัพย์เพื่อขาย เงินลงทุนทั่วไปสามารถแยกประเภทเป็นเงิน ลงทุนชั่วคราวหรือเงินลงทุนระยะยาว
ตราสารอนุพันธ์	หมายความว่า	เป็นตราสารทางการเงินประเภทหนึ่ง ที่มูลค่าของตราสารจึง ขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดของสินทรัพย์อ้างอิง ไม่ได้มีค่าจาก กระแสเงินสดของตัวเองโดยตรง ตัวอย่างของตราสาร อนุพันธ์ ได้แก่ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าแบบมาตรฐาน (Futures) สัญญาซื้อขายล่วงหน้าแบบไม่มาตรฐาน (Forward) ตราสาร แลกเปลี่ยน (Swap) ตราสารสิทธิ เป็นต้น และมีสินทรัพย์ที่ สามารถอ้างอิงได้คือ เงินตราต่างประเทศ ตราสารหนี้ ตราสาร ทุน สินค้าโภคภัณฑ์ เช่น โลหะมีค่า สินค้าเกษตร น้ำมัน
สินทรัพย์อ้างอิงของตราสาร อนุพันธ์	หมายความว่า	สินทรัพย์ที่ตราสารอนุพันธ์สามารถอ้างอิงได้นั้นเป็นสินทรัพย์ได้ เกือบทุกประเภท โดยอาจแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ ดังนี้
		(ก) สินค้าโภคภัณฑ์ ได้แก่ เชื้อเพลิง เช่น น้ำมัน เอทานอล สินค้าเกษตร เช่น ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง เป็นต้น

		(ข) สินทรัพย์ทางการเงิน ได้แก่ หุ้นสามัญ หุ้นกู้ เงินตราต่างประเทศ เป็นต้น
		(ค) ตัวแปรทางการเงิน ได้แก่ ดัชนีของหลักทรัพย์ต่าง ๆ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน อันดับความน่าเชื่อถือ เป็นต้น
		(ง) ตราสารอนุพันธ์ เช่น ตราสารสิทธิเพื่อซื้อขายล่วงหน้า
ตราสารทุน	หมายความว่า	สัญญาที่แสดงว่าผู้ถือตราสารมีความเป็นเจ้าของในส่วนได้เสียคงเหลือของมหาวิทยาลัยที่ไปลงทุน
ตราสารหนี้	หมายความว่า	สัญญาที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย
ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น	หมายความว่า	ตราสารที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือในการซื้อหุ้นที่วอแรนต์นั้น อ้างอิงอยู่ตามราคาใช้สิทธิ (Exercise Price) จำนวนที่ให้สิทธิ และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้
ส่วนได้เสียคงเหลือ	หมายความว่า	ส่วนได้เสียในสินทรัพย์ที่เหลืออยู่ของมหาวิทยาลัยหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว
มูลค่ายุติธรรม	หมายความว่า	จำนวนเงินที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงแลกเปลี่ยนสินทรัพย์กันในขณะที่ทั้งสองฝ่ายมีความรอบรู้และเต็มใจในการแลกเปลี่ยน และสามารถต่อรองราคากันได้อย่างเป็นอิสระในลักษณะของผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน
ราคาตลาด	หมายความว่า	จำนวนเงินที่มหาวิทยาลัยสามารถได้รับจากการขายสินทรัพย์ในตลาดซื้อขายคล่อง
ตลาดซื้อขายคล่อง	หมายความว่า	ตลาดที่มีคุณสมบัติทุกข้อดังต่อไปนี้ (ก) รายการที่ซื้อขายในตลาดต้องมีลักษณะเหมือนกัน (ข) ต้องมีผู้เต็มใจซื้อหรือขายตลอดเวลาทำการ (ค) ต้องเปิดเผยราคาต่อสาธารณชน
ราคาทุนตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ทางการเงิน	หมายความว่า	มูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกหักด้วยการจ่ายชำระคืนเงินต้น บวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมที่คำนวณโดยใช้วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง ซึ่งเกิดจากการผลต่างระหว่างมูลค่าที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกและมูลค่า ณ วันที่ครบกำหนดและปรับปรุงด้วยค่าเผื่อผลขาดทุนสำหรับกรณีของสินทรัพย์ทางการเงิน

วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง	หมายความว่า	วิธีคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงซึ่งเป็นอัตราคงที่ตลอดอายุของตราสารหนี้
อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Rate)	หมายความว่า	อัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตเท่ากับราคาตามบัญชีของตราสารหนี้
สินทรัพย์ทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต	หมายความว่า	สินทรัพย์ทางการเงินมีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อประมาณการกระแสเงินสดในอนาคตสินทรัพย์ทางการเงิน โดยหลักฐานที่แสดงสินทรัพย์ทางการเงินมีการด้อยค่าด้านเครดิตครอบคลุมถึงข้อมูลที่สังเกตได้จากเหตุการณ์ดังต่อไปนี้
		<ul style="list-style-type: none">(ก) การประสบปัญหาทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญของผู้ออกหรือผู้กู้(ข) การละเมิดสัญญา เช่น การปฏิบัติผิดสัญญาหรือการชำระเกินกำหนด(ค) ผู้ให้กู้ผ่อนปรนเงื่อนไขแก่ผู้กู้ที่มีปัญหาทางการเงินเนื่องจากเศรษฐกิจหรือเงื่อนไขตามสัญญา ซึ่งผู้ให้กูจะไม่พิจารณาผ่อนปรนให้ในกรณีอื่น ๆ(ง) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ผู้กู้จะล้มละลายหรือปรับโครงสร้างทางการเงิน(จ) การล่มสลายของตลาดซื้อขายคล่องของสินทรัพย์ทางการเงินเนื่องจากประสบปัญหาทางการเงิน หรือ(ฉ) การซื้อหรือการได้มาซึ่งสินทรัพย์ทางการเงินด้วยราคาที่มีส่วนลดจำนวนมากซึ่งสะท้อนถึงผลขาดทุนด้านเครดิตที่เกิดขึ้น
ผลขาดทุนด้านเครดิต	หมายความว่า	ในบางครั้งอาจไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นผลจากเหตุการณ์ใดที่ส่งผลให้สินทรัพย์มีการด้อยค่าด้านเครดิต แต่อาจเกิดจากผลกระทบของเหตุการณ์หลายเหตุการณ์รวมกัน ผลต่างระหว่างกระแสเงินสดตามสัญญาทั้งหมดซึ่งมหาวิทยาลัยต้องได้รับและกระแสเงินสดทั้งหมดซึ่งมหาวิทยาลัยคาดว่าจะได้รับ (นั่นคือ จำนวนเงินที่คาดว่าจะไม่ได้รับทั้งหมด) คิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเมื่อเริ่มแรก (หรืออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับด้วยด้วยความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับสินทรัพย์ทาง

การเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อซื้อหรือเมื่อกำหนด) มหาวิทยาลัยต้องประมาณกระแสเงินสดโดยพิจารณาถึงเงื่อนไขตามสัญญาทั้งหมดของเครื่องมือทางการเงิน (ตัวอย่างเช่น การชำระเงินก่อนครบกำหนด การขยายระยะเวลา สิทธิเลือกที่จะซื้อ และสิทธิเลือกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน) ตลอดอายุของเครื่องมือทางการเงินที่คาดไว้นั้น กระแสเงินสดที่พิจารณาต้องรวมถึงกระแสเงินสดที่ได้มาจากการขายหลักประกันที่ถือไว้หรือส่วนปรับปรุงด้านเครดิตอื่น ๆ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขตามสัญญา โดยมีข้อสันนิษฐานว่าอายุที่คาดไว้ของเครื่องมือทางการเงินสามารถประมาณการได้อย่างน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่สามารถประมาณการอายุของเครื่องมือทางการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือ มหาวิทยาลัยต้องใช้อายุคงเหลือตามสัญญาของเครื่องมือทางการเงิน ซึ่งกรณีดังกล่าวยากที่จะเกิดขึ้น

ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน 12 เดือนข้างหน้า

หลักทรัพย์หรือเงินลงทุนใน ความต้องการของตลาด

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับ ด้วยความเสี่ยงด้านเครดิต

สัดส่วนของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุ ซึ่งเป็นผลขาดทุนด้านเครดิตจากเหตุการณ์ปฏิบัติผิดสัญญาของเครื่องมือทางการเงินที่มีความเป็นไปได้ว่าเกิดขึ้นภายใน 12 เดือนหลังจากวันที่รายงาน

หลักทรัพย์หรือเงินลงทุนอื่นที่มีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่องจึงทำให้สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์หรือเงินลงทุนนั้นได้ในทันที มูลค่ายุติธรรมถือว่าสามารถกำหนดได้ในทันทีหากราคาขายหรือราคาเสนอซื้อหรือเสนอขายมีการเผยแพร่ที่เป็นปัจจุบันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือตลาดหลักทรัพย์อื่นที่ทำการเผยแพร่ราคาต่อสาธารณชน

อัตราที่ใช้ในการคิดลดประมาณการเงินสดจ่ายหรือรับในอนาคตตลอดอายุของสินทรัพย์ทางการเงินที่คาดไว้ เพื่อให้ได้ราคาทุนตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อซื้อหรือเมื่อกำหนดในการคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับด้วยความเสี่ยงด้านเครดิต มหาวิทยาลัยต้องประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับโดยพิจารณาเงื่อนไขของสัญญาทั้งหมดของสินทรัพย์ทางการเงิน (ตัวอย่างเช่น การชำระเงินก่อนครบกำหนด การขยายระยะเวลา สิทธิเลือกที่จะซื้อ และสิทธิเลือกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน) และผลขาดทุนด้านเครดิตที่

คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยการคำนวณให้รวมถึงค่าธรรมเนียมและต้นทุนการรับและจ่ายทั้งหมดระหว่างคู่สัญญาตามสัญญา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ต้นทุนการทำรายการและส่วนเกินมูลค่าหรือส่วนลดมูลค่าอื่น ๆ ทั้งหมด โดยมีข้อสันนิษฐานคล้ายคลึงกับสามารถประมาณได้อย่างน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่สามารถประมาณกระแสเงินสดหรืออายุคงเหลือของเครื่องมือทางการเงิน (หรือกลุ่มของเครื่องมือทางการเงิน) ได้อย่างน่าเชื่อถือ มหาวิทยาลัยต้องใช้กระแสเงินสดตามสัญญาตลอดอายุสัญญาของเครื่องมือทางการเงินนั้น (หรือกลุ่มของเครื่องมือทางการเงินนั้น) ซึ่งกรณีดังกล่าวยากจะเกิดขึ้น

การตัดรายการ	หมายความว่า	การตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินที่ได้เคยรับรู้ออกจากงบแสดงฐานะการเงินของมหาวิทยาลัย
วิธีส่วนได้เสีย	หมายความว่า	เป็นวิธีการทางบัญชีซึ่งกำหนดให้ผู้ลงทุนบันทึกเงินลงทุนเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุน และหลังจากนั้นให้ปรับปรุงด้วยการเปลี่ยนแปลงใน ส่วนแบ่งของผู้ลงทุนในสินทรัพย์สุทธิของผู้ได้รับการลงทุนภายหลังการได้มากำไรหรือขาดทุนของผู้ลงทุน จะรวมเอาส่วนแบ่งในกำไรหรือขาดทุนของผู้ได้รับการลงทุนก็จะรวมเอาส่วนแบ่งในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของผู้ได้รับการลงทุนเข้าไว้ด้วย
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	หมายความว่า	ส่วนของกำไรหรือขาดทุน และสินทรัพย์สุทธิของบริษัทย่อย เฉพาะส่วนที่เป็นส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่ไม่ได้เป็นของบริษัทใหญ่ทั้งโดยตรงหรือโดยทางอ้อม ผ่านทางบริษัทย่อยของบริษัทใหญ่
การร่วมการงาน	หมายความว่า	การงานซึ่งบุคคลหรือกิจการตั้งแต่สองหรือมากกว่าสองรายมีการควบคุมร่วมกัน
การควบคุมร่วม	หมายความว่า	การร่วมกันควบคุมการงานซึ่งได้ตกลงกันไว้ในสัญญาซึ่งการควบคุมร่วมจะมีได้ก็ต่อเมื่อการตัดสินใจใด ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับความเห็นชอบอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์จากผู้ที่เกี่ยวข้องกันควบคุมการงานแล้วนั้น
การร่วมค้า	หมายความว่า	การร่วมการงานซึ่งผู้ที่มีการควบคุมร่วมในการงานนั้นมีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของการร่วมการงานนั้น

ผู้ร่วมค้า	หมายความว่า	ผู้เข้าร่วมในการร่วมค้าซึ่งมีการควบคุมร่วมในการร่วมค้านั้น
ร่วมลงทุน	หมายความว่า	การร่วมลงทุนกับเอกชน หรือหน่วยงานภายนอกไม่ว่าโดยวิธีใด หรือมอบให้เอกชนลงทุนแต่ฝ่ายเดียว โดยวิธีการอนุญาต หรือให้สัมปทาน หรือให้สิทธิไม่ว่าในลักษณะใด
อิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญ	หมายความว่า	อำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของหน่วยงาน แต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุมนโยบายดังกล่าว

5. การจัดประเภทสินทรัพย์ทางการเงิน

มหาวิทยาลัยกำหนดประเภทเงินลงทุนเป็นประเภทสินทรัพย์ทางการเงินตามวิธีการวัดมูลค่า โดยอ้างอิงตามโมเดลธุรกิจ (Business Model) ของมหาวิทยาลัยในการจัดการสินทรัพย์ทางการเงินและตามลักษณะของกระแสเงินสดตามสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงิน ดังนี้

5.1 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย

ราคาทุนตัดจำหน่าย (Amortized Cost) คือ จำนวนที่สินทรัพย์ทางการเงินถูกวัดมูลค่า เพื่อรับรู้เมื่อเริ่มแรก และหักด้วยการจ่ายชำระคืนเงินต้น บวกหรือหักค่าตัดจำหน่ายสะสมโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective Interest Rate: EIR) สินทรัพย์ทางการเงินที่วัดมูลค่าตามราคาทุนตัดจำหน่าย จะต้องเข้าเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

(ก) มหาวิทยาลัยถือสินทรัพย์ทางการเงินนั้นตามโมเดลการลงทุนที่มีวัตถุประสงค์การถือครองสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อรับกระแสเงินสดตามสัญญา และ

(ข) ข้อกำหนดตามสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งทำให้เกิดกระแสเงินสดซึ่ง เป็นการจ่ายเพียงเงินต้นและดอกเบี้ยจากยอดคงเหลือของเงินต้นในวันที่ กำหนดไว้

ตัวอย่างของสินทรัพย์ทางการเงินประเภทนี้ คือ เงินที่นำไปลงทุนซื้อหุ้นกู้และตั้งใจจะถือจนครบกำหนดเพื่อรับเงินต้นคืนและทยอยรับดอกเบี้ยระหว่างวันที่ซื้อจนถึงวันครบกำหนด

มหาวิทยาลัยกำหนดสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้การวัดมูลค่าราคาทุนตัดจำหน่าย ดังนี้

5.1.1 พันธบัตรรัฐบาล หมายถึง ตราสารประเภทหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกู้ยืมเงินระยะยาวจากประชาชน หรือหน่วยงานมีวัตถุประสงค์เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ หรือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ ผู้ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลจะมีฐานะเป็นเจ้าของหนี้รัฐบาลโดยตรง และจะได้รับผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งได้รับชำระคืนเงินต้นตามราคาที่ตราไว้เมื่อครบกำหนดไถ่ถอน พันธบัตรรัฐบาลถือเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยงด้านผิวดินนัดชำระดอกเบี้ยและเงินต้น และจะมีอายุตั้งแต่ 1 ปีไปจนถึง 20 ปี โดยมหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ที่จะถือพันธบัตรจนครบกำหนดไถ่ถอน

5.1.2 หุ้นกู้ หมายถึง ตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคเอกชน เพื่อระดมทุนสำหรับใช้ในกิจการต่าง ๆ ของบริษัท เช่น เพื่อการลงทุนขยายกิจการ ซื้ออุปกรณ์ หรือเพื่อก่อสร้าง หุ้นกู้สามารถแบ่งออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยเท่า ๆ กัน ในการลงทุนผ่านหุ้นกู้ ผู้ซื้อหุ้นกู้จะมีสถานะเป็นเจ้าของหนี้ในขณะที่ผู้ออกหุ้นกู้จะมีสถานะเป็นลูกหนี้ ที่มาขอยืมเงินพร้อมสัญญาว่าจะจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้คืนให้ผู้กู้ในอัตราที่แน่นอน ตามระยะเวลาของสัญญาการกู้เงิน ผลตอบแทนของหุ้นกู้จะอยู่ในรูปของดอกเบี้ย โดยมหาวิทยาลัยจะมีสิทธิที่จะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินต้นที่กิจการจะต้องชำระคืนเมื่อครบกำหนดอายุของตราสาร และได้รายได้ในรูปดอกเบี้ยตลอดอายุของตราสาร

ภายใต้หุ้นกู้ มหาวิทยาลัยถือหุ้นกู้โดยจัดเป็นประเภทสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าราคาทุนตัดจำหน่าย ดังนี้

5.1.2.1 หุ้นกู้ด้อยสิทธิ (Subordinated Band) หมายถึง หากในกรณีที่ผู้ออกตราสารล้มละลาย ผู้ถือหุ้นกู้ประเภทนี้จะมีสิทธิในการเรียกร้องสินทรัพย์จากผู้ออกตราสาร ในอันดับที่ต่ำกว่าเจ้าหนี้สามัญรายอื่นแต่จะสูงกว่าผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและผู้ถือหุ้นสามัญซึ่งมีสิทธิเรียกร้องเป็นอันดับสุดท้าย

5.1.2.2 หุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ (Senior Bond) หมายถึง ผู้ถือหุ้นกู้ประเภทนี้ จะมีสิทธิในการเรียกร้องสินทรัพย์จากผู้ออกตราสารทัดเทียมกับเจ้าหนี้สามัญรายอื่น ๆ และสูงกว่าผู้ถือหุ้นด้อยสิทธิ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิและผู้ถือหุ้นสามัญตามลำดับ

5.1.2.3 หุ้นกู้ชนิดที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Unsecured Band) หมายถึง หุ้นกู้ที่ไม่มีสินทรัพย์ใด ๆ วางไว้เป็นประกันในการออก ซึ่งหากผู้ออกตราสารล้มละลายต้องทำการแบ่งสินทรัพย์กับเจ้าหนี้รายอื่นตามสิทธิและสัดส่วน

5.1.2.4 ตราสารด้อยสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุน หมายถึง หุ้นกู้ที่ออกใหม่ประเภทไม่มีประกันที่มีการกำหนดให้สิทธิในการรับชำระหนี้ของผู้ถือหุ้นด้อยกว่าสิทธิของเจ้าหนี้สามัญและมีลักษณะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการนับเป็นเงินกองทุน โดยเป็นหุ้นกู้ชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) มีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถือหุ้นกู้ปลดหนี้ (2) เป็นตราสารแปลงสภาพ

ตราสารด้อยสิทธิเพื่อบริการกองทุน (หรือตราสารด้อยสิทธิ Basel III) ตราสารด้อยสิทธิที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์เพื่อระดับทุนหรือใช้นับเงินกองทุนของธนาคารตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอ้างอิงจาก Basel III ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สากลที่ใช้ในการดูแลเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ ผู้ลงทุนในตราสารด้อยสิทธิ Basel III จะได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย ตามที่ธนาคารออกกำหนด

5.2 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

วิธีมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (Fair Value Through Other Comprehensive Income หรือ FVTOCI) คือ จำนวนที่สินทรัพย์ทางการเงินถูกวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม และรับรู้ผลต่างระหว่างจำนวนที่ถูกวัดมูลค่าเมื่อรับรู้ เมื่อเริ่มแรกผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

สินทรัพย์ทางการเงินประเภทตราสารหนี้ที่วัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (FVTOCI) ต้องเข้าเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อดังนี้

(ก) มหาวิทยาลัยถือสินทรัพย์ทางการเงินนั้นตามโมเดลการลงทุนที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อกระแสเงินสดตามสัญญาและเพื่อขายสินทรัพย์ทางการเงิน และ

(ข) ข้อกำหนดตามสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งทำให้เกิดกระแสเงินสดซึ่งเป็นการจ่ายเพียงเงินต้นและดอกเบี้ยจากยอดคงเหลือของเงินต้นในวันที่กำหนดไว้

ตัวอย่างของสินทรัพย์ทางการเงินประเภทนี้ คือ เงินที่นำไปลงทุนซื้อหุ้นกู้และตั้งใจจะขาย (แต่ไม่ทราบแน่นอนว่าจะขายต่อเพื่อเก็งกำไรปีนี้หรือไม่) หรืออาจถือจนครบกำหนดเพื่อรับเงินต้นคืนและทยอยรับดอกเบี้ยระหว่างวันที่ซื้อจนถึงวันครบกำหนด (เดิมเคยถูกเรียกว่าเงินลงทุนในตราสารทุนหรือตราสารหนี้เพื่อขาย)

สินทรัพย์ทางการเงินประเภทตราสารทุนวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (FVTOCI) ได้ ในกรณีที่เงินลงทุนในตราสารทุนดังกล่าวไม่ได้ถือเป็นหลักทรัพย์เพื่อค้า และมหาวิทยาลัยบันทึกเงินปันผลที่ได้รับจากตราสารทุนเป็นรายได้

มหาวิทยาลัยกำหนดสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้การวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ดังนี้

5.2.1 กองทุนเปิดตราสารหนี้ คือ กองทุนรวมที่ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายหน่วยลงทุนได้ตามเงื่อนไข เช่น ทุกวันทำการ สัปดาห์ละครั้ง เดือนละครั้ง เป็นต้น กองทุนเปิดส่วนใหญ่ไม่มีกำหนดอายุโครงการผู้จัดการกองทุน (Fund Manager) ยังสามารถขายหน่วยลงทุนเพิ่มเติมได้ จึงทำให้จำนวนหน่วยลงทุนเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายลงทุน

5.2.2 หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีลักษณะคล้ายทุน คือ หุ้นกู้ประเภทไถ่ถอนเมื่อเลิกบริษัท ซึ่งผู้ออกหุ้นกุ่มีสิทธิไถ่ถอนหุ้นกุก่อนกำหนดและมีสิทธิเลื่อนชำระดอกเบี้ยโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ผู้ลงทุนจะได้รับชำระหนี้ เป็นอันดับท้าย ๆ คือ หลังเจ้าหนี้สามัญอื่น ๆ แต่ได้รับเงินก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ โดยอาจได้เงินคืนทั้งหมด บางส่วน หรืออาจไม่ได้คืนเลยก็ได้

5.2.3 กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (Property Fund) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “กอง1” คือ กองทุนรวมซึ่งนำเงินที่ระดมได้จากการขายหน่วยลงทุนไปลงทุนซื้อหรือเช่าอสังหาริมทรัพย์ เช่น อาคารสำนักงาน โรงงาน โรงแรม ห้างสรรพสินค้า ที่อยู่อาศัย หรือพาร์ตเมนต์ หรือหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อบริหารอสังหาริมทรัพย์ที่ลงทุนนั้นให้ได้รับผลตอบแทนที่สม่ำเสมอในรูปของค่าเช่าหรือกำไรสุทธิที่เกิดจากการดำเนินงาน โดยกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์นี้ต้องเป็นกองทุนปิดเท่านั้น

5.2.4 กองทุนส่วนบุคคล คือ รูปแบบการลงทุนที่มีเอกสิทธิ์เฉพาะตัวสำหรับผู้ลงทุนที่ต้องการเป็นส่วนตัวในการลงทุน ซึ่งคุณสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการลงทุน ตามวัตถุประสงค์ เงื่อนไข และข้อจำกัดของคุณเอง โดยได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางด้านการลงทุนอย่างใกล้ชิด รูปแบบและนโยบายการลงทุนได้ถูกออกแบบให้เหมาะสมกับคุณ อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการลงทุนให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองความ

ต้องการและสร้างผลตอบแทนสูงสุดแก่ลูกค้า ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

5.2.5 เงินลงทุนทั่วไป คือ เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่อยู่ในความต้องการของตลาด โดยแยกประเภทเงินลงทุนตราทุน

ภายใต้เงินลงทุนทั่วไป จัดประเภทรายการย่อย ได้ดังนี้

5.2.5.1 หุ้นสามัญ (Common Stock) คือ หลักทรัพย์ที่บริษัทออกจำหน่ายเพื่อให้สิทธิแก่ผู้ถือในการร่วมเป็นเจ้าของ บริษัท ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อร่วมตัดสินใจในการบริหาร การวางนโยบายการดำเนินการของบริษัท การเลือกตั้งกรรมการของบริษัท และเพื่อร่วมตัดสินใจในปัญหาสำคัญของบริษัท ผู้ถือหุ้นมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลเมื่อบริษัทมีกำไร และอนุมัติให้มีการจ่ายเงินปันผล หรือเมื่อราคาหุ้นในตลาดรองสูงขึ้นก็สามารถนำไปขายเพื่อรับส่วนต่างจากราคา หุ้นที่ซื้อ (Capital Gain) นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นจะได้รับสิทธิของหุ้นใหม่ (Right) เมื่อบริษัทต้องการจะเพิ่มทุนด้วย

5.2.5.2 หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) คือ หุ้นที่มีลักษณะกึ่งหนี้และกึ่งหุ้นสามัญ (Hybrid) มีราคาหน้าตัว (Par Value) และมีอัตราเงินปันผลกำหนดไว้ตายตัว ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับสิทธิพิเศษเหนือกว่าผู้ถือหุ้นสามัญ เช่น ได้รับเงินปันผลก่อน หรือมากกว่าผู้ถือหุ้นสามัญและมีสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ (แต่หลังจากผู้เป็นเจ้าของบริษัท) ในกรณีที่บริษัทจะต้องเลิกกิจการ ใดๆ ก็ตาม ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิส่วนใหญ่ มักจะไม่ได้รับสิทธิในการออกเสียงและการบริหารงานของบริษัท

5.2.6 ตราสารอนุพันธ์ (Derivative Instruments) คือ เป็นตราสารที่จะให้สิทธิแก่ผู้ถือตราสารในการได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในอนาคต เช่น ตราสารสิทธิเพื่อซื้อขายล่วงหน้า ตราสารสิทธิเพื่อแลกเปลี่ยน เป็นต้น

5.3 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน

วิธีมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน (Fair Value Through Profit or Loss หรือ FVTPL) คือ จำนวนที่สินทรัพย์ทางการเงินถูกวัดมูลค่ายุติธรรม และรับรู้ผลต่างระหว่างจำนวนที่ถูกวัดกับมูลค่าเมื่อรับรู้เมื่อเริ่มแรกผ่านกำไรขาดทุน สินทรัพย์ทางการเงินประเภทที่วัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน คือ

- (ก) สินทรัพย์ทางการเงินที่ถือไว้เพื่อค้า
- (ข) ตราสารหนี้ที่ไม่ได้วัดมูลค่าตามราคาทุนตัดจำหน่าย (Amortized Cost) และไม่ได้วัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (FVTOCI)
- (ค) ตราสารทุนที่ไม่ได้วัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (FVTOCI)
- (ง) สินทรัพย์ทางการเงินที่มหาวิทยาลัยใช้วิธีวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน ภายใต้ข้อกำหนดเรื่องทางเลือกในการวัดมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Option)

ตัวอย่างเช่น การเงินลงทุนในหุ้นหรือหุ้นกู้ที่ตั้งใจจะขายเพื่อเก็งกำไรภายใน 1 ปี กรณีเช่นนี้ผลการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมควรถูกแสดงเป็นผลกำไรขาดทุนเป็นปีงบประมาณนั้น ๆ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยอาจเลือกให้เงินลงทุนในตราสารทุนบางรายการเป็นประเภทวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

แต่ให้แสดงการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นภายหลัง ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นก็ได้ แต่เมื่อเลือกแล้วไม่สามารถยกเลิกได้

มหาวิทยาลัยกำหนดสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้การวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน อาทิ
เช่น

5.3.1 กองทุนเปิดตราสารหนี้ คือ กองทุนรวมที่ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายหน่วยลงทุนได้ตามเงื่อนไข เช่น ทุกวันทำการ สัปดาห์ละครั้ง เดือนละครั้ง เป็นต้น กองทุนเปิดส่วนใหญ่ไม่มีกำหนดอายุโครงการ ผู้จัดการกองทุน (Fund Manager) ยังสามารถขายหน่วยลงทุนเพิ่มเติมได้ จึงทำให้จำนวนหน่วยลงทุนเปลี่ยนแปลงไปได้ตามนโยบายลงทุน

มหาวิทยาลัยจัดประเภทกองทุนเปิดตราสารหนี้ภายใต้การวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสำรองเงินจากการทำธุรกรรมเพื่อซื้อ-ขายตามรอบระยะเวลาที่ต้องใช้จ่ายเงินหรือเพื่อสำรองในการลงทุนประเภทอื่น

6. การวัดมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์ทางการเงิน

6.1 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

6.1.1 พันธบัตรรัฐบาล

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ซึ่งหมายถึงมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ให้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการทำรายการ

อย่างไรก็ตาม หากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกแตกต่างจากราคาของรายการ มหาวิทยาลัยต้องถือปฏิบัติโดยใช้การบัญชีวันชำระ สำหรับสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย สินทรัพย์ดังกล่าวให้รับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันซื้อขาย

6.1.2 หุ้นกู้

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ซึ่งหมายถึงมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ให้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการทำรายการ

อย่างไรก็ตาม หากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกแตกต่างจากราคาของรายการ มหาวิทยาลัยต้องถือปฏิบัติโดยใช้การบัญชีวันชำระ สำหรับสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย สินทรัพย์ดังกล่าวให้รับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันซื้อขาย

6.2 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

6.2.1 กองทุนเปิดตราสารหนี้

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมบวกหักด้วยต้นทุนการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงิน

6.2.2 หุ้นกู้ด้อยสิทธิที่มีลักษณะคล้ายทุน

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมบวกหักด้วยต้นทุนการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงิน

6.2.3 กองทุนอสังหาริมทรัพย์

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมบวกหักด้วยต้นทุนการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงิน

6.2.4 กองทุนรวมส่วนบุคคล

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมบวกหักด้วยต้นทุนการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงิน

6.2.5 เงินลงทุนทั่วไป

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมบวกหักด้วยต้นทุนการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงิน

6.2.6 ตราสารอนุพันธ์

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมบวกหักด้วยต้นทุนการทำรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการได้มาหรือการออกสินทรัพย์ทางการเงิน

6.3 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุน

6.3.1 กองทุนเปิดตราสารหนี้

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยราคาทุน ซึ่งหมายถึงมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ให้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการทำรายการ

7. ต้นทุนของสินทรัพย์ทางการเงิน

ต้นทุนของสินทรัพย์ทางการเงินต้องรวมรายจ่ายโดยตรงทั้งสิ้นที่หน่วยงานจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนนั้น เช่น ราคาจ่ายซื้อเงินลงทุน ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมและค่าภาษีอากร ต้นทุนของการจัดทำรายการไม่รวมถึงส่วนเกินหรือส่วนลดของตราสารหนี้ ต้นทุนทางการเงิน ต้นทุนทางการบริหารและต้นทุนภายในที่ได้รับการแบ่งปันมา

หากหน่วยงานได้เงินลงทุนทั้งหมดหรือบางส่วนมาด้วยการแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์อื่น รายจ่ายในการได้มาซึ่งเงินลงทุนต้องกำหนดจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยน เว้นแต่จะมีหลักฐานชัดเจนว่ามูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนที่ได้มานั้นเป็นราคาที่เหมาะสมกว่า

ตามปกติดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผลที่เกิดจากเงินลงทุนจะถือเป็นรายได้ เนื่องจากเป็นกระแสเงินเข้าดังกล่าวเป็นผลตอบแทนจากเงินลงทุน อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์กระแสเข้านั้นเป็นรายจ่ายที่หน่วยงานได้รับคืนจากการจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินลงทุนและไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายได้ ตัวอย่างเช่น ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นก่อนที่หน่วยงานจะได้อำนาจที่ระบุอัตราดอกเบี้ยมา ซึ่งดอกเบี้ยนั้นรวมอยู่ในราคาซื้อของหุ้นดังกล่าว ดอกเบี้ยจากหุ้นกู้ที่หน่วยงานมีสิทธิได้รับในเวลาต่อมาต้องปันส่วนให้กับช่วงเวลาก่อนและหลังการซื้อหุ้นกู้ หน่วยงานต้องไม่รับรู้ดอกเบี้ยส่วนที่เป็นช่วงเวลาก่อนการซื้อเป็นรายได้

8. การวัดมูลค่า ณ วันที่ในรายงานทางการเงิน (งบประจำปีงบประมาณ) ของสินทรัพย์ทางการเงิน

8.1 สินทรัพย์ทางการเงินวัดราคาทุนตัดจำหน่าย

8.1.1 พันธบัตรรัฐบาล

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย (โดยใช้วิธีการตัดจำหน่ายส่วนต่างตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง) หักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี

การตัดจำหน่ายส่วนต่างระหว่างต้นทุนของพันธบัตรกับมูลค่าที่ตราไว้ของหุ้นกู้ (ส่วนลดหรือส่วนเกินจากการได้มาซึ่งพันธบัตร) ตลอดระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ได้รับจนถึงวันครบกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้ผลตอบแทนจากพันธบัตรมีอัตราคงที่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายของส่วนลดหรือส่วนเกินต้องนำไปลดหรือเพิ่มรายได้ประหนึ่งว่าเป็นดอกเบี้ย และบวกหรือหักจากราคาตามบัญชีของตราสารนั้น ราคาตามบัญชีที่เหลืออยู่ของพันธบัตรถือเป็นต้นทุนของพันธบัตรในขณะนั้น

8.1.2 หุ้นกู้

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย (โดยใช้วิธีการตัดจำหน่ายส่วนต่างตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง) หักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี

การตัดจำหน่ายส่วนต่างระหว่างต้นทุนของหุ้นกู้กับมูลค่าที่ตราไว้ของหุ้นกู้ (ส่วนลดหรือส่วนเกินจากการได้มาซึ่งหุ้นกู้) ตลอดระยะเวลานับตั้งแต่วันที่ได้รับจนถึงวันครบกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้ผลตอบแทนจากหุ้นกู้มีอัตราคงที่ จำนวนที่ตัดจำหน่ายของส่วนลดหรือส่วนเกินต้องนำไปลดหรือเพิ่มรายได้ประหนึ่งว่าเป็นดอกเบี้ย และบวกหรือหักจากราคาตามบัญชีของตราสารนั้น ราคาตามบัญชีที่เหลืออยู่ของหุ้นกู้ถือเป็นต้นทุนของหุ้นกู้ในขณะนั้น

การคำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับมูลค่าตามบัญชีขั้นต้นของสินทรัพย์ทางการเงิน ยกเว้น

(1) สินทรัพย์ทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อซื้อหรือเมื่อกำเนิด สำหรับสินทรัพย์ทางการเงินเหล่านั้น หน่วยงานต้องใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงปรับด้วยความเสี่ยงด้านเครดิตกับราคาทุนตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ทางการเงินตั้งแต่การรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก

(2) สินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตเมื่อซื้อหรือเมื่อกำเนิด แต่กลายเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่มีการด้อยค่าด้านเครดิตในภายหลัง สำหรับสินทรัพย์เหล่านี้ หน่วยงานต้องใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับราคาทุนตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ทางการเงินนั้น สำหรับรอบระยะเวลารายงานภายหลัง

หน่วยงานที่คำนวณดอกเบี้ยรับโดยใช้วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริงกับราคาทุนตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ทางการเงินตามข้อ (2) ในรอบระยะเวลาที่รายงาน ต้องคำนวณดอกเบี้ยรับโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับมูลค่าตามบัญชีขั้นต้นในรอบระยะเวลารายงานภายหลังหากความเสี่ยงด้านเครดิตของเครื่องมือทางการเงินมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นจนทำให้สินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าวไม่มีการด้อยค่าด้านเครดิตอีกต่อไป และความเสี่ยง

ด้านเครดิตที่ดีขึ้นนี้มีความเกี่ยวพันอย่างเป็นรูปธรรมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการที่หน่วยงานถือปฏิบัติตามข้อ (2) เช่น อันดับความน่าเชื่อถือของผู้กู้ดีขึ้น

8.2 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

8.2.1 กองทุนเปิดตราสารหนี้

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลา
รายงาน

8.2.2 หนี้กู้ด้อยสิทธิที่มีลักษณะคล้ายทุน

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลา
รายงาน

8.2.3 กองทุนอสังหาริมทรัพย์

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลา
รายงาน

8.2.4 กองทุนรวมส่วนบุคคล

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลา
รายงาน

8.2.5 เงินลงทุนทั่วไป

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมหักค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลา
รายงาน

8.2.6 ตราสารอนุพันธ์

มหาวิทยาลัยวัดมูลค่ากองทุนรวมส่วนบุคคลด้วยมูลค่ายุติธรรมหักค่าเผื่อการด้อยค่า ณ
วันสิ้นสุดรอบระยะเวลารายงาน

หน่วยงานบันทึกผลที่เกิดขึ้นจากการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน ซึ่งคือส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรมเป็นรายการแยกต่างหากในงบแสดงฐานะการเงินในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน ส่วนต่างดังกล่าวถือเป็นส่วนเกินทุนหรือส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนซึ่งหน่วยงานตั้งพักไว้ จนกระทั่งได้จำหน่ายหลักทรัพย์จึงจะรับรู้ส่วนต่างนั้นในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หน่วยงานสามารถบันทึกปรับราคาบัญชีของเงินลงทุนให้กับมูลค่ายุติธรรม โดยใช้บัญชีค่าเผื่อการปรับมูลค่าของเงินลงทุน

กรณีตราสารหนี้ที่ไม่มีตลาดรองรับ หน่วยงานอาจต้องประมาณมูลค่ายุติธรรมโดยใช้ราคาซื้อขายของเงินลงทุนที่คล้ายคลึงกันที่มีตลาดรองรับ หากไม่สามารถหาราคาตลาดของเงินลงทุนที่คล้ายคลึงกันได้ หน่วยงานต้องประมาณมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนนั้นโดยใช้กระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตคิดลดด้วยอัตราที่เหมาะสมกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

8.3 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

8.3.1 กองทุนเปิดตราสารหนี้

หน่วยงานวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีรายงาน

หน่วยงานบันทึกการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ซึ่งคือส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนนั้น เป็นรายการกำไรหรือรายการขาดทุนสุทธิในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินทันทีในงวดนั้น รายการกำไรและรายการขาดทุนของสินทรัพย์ทางการเงินทุกรายการให้นำมารวมเพื่อแสดงเป็นรายการกำไรหรือขาดทุนสุทธิ

9. การด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน

9.1 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย

สินทรัพย์ทางการเงินประเภทนี้จะด้อยค่าเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินต้นหรือดอกเบี้ยทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ระบุไว้ในสัญญาได้ รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าว คือ ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ทางการเงินนั้นซึ่งคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตามสัญญาเดิม

หน่วยงานจะบันทึกรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินที่จะถือจนครบกำหนดในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินทันทีที่เงินลงทุนเกิดการด้อยค่า และต้องรับรู้รายได้ดอกเบี้ยในเวลาต่อมาด้วยอัตราคิดลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของสินทรัพย์ทางการเงิน

หน่วยงานอาจคำนวณรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มของตราสารหนี้ที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ หน่วยงานอาจกำหนดรายการขาดทุนจากการด้อยค่าโดยใช้ราคาตลาดของตราสารหนี้ (ราคาขายสุทธิ) หรือมูลค่ายุติธรรมของหลักประกัน (มูลค่าจากการใช้) หากหน่วยงานคาดว่าหลักประกันที่มีอยู่จะเป็นแหล่งชำระหนี้เพียงแหล่งเดียวของตราสารหนี้ดังกล่าวในเวลาต่อมา หากหน่วยงานพบว่ารายการขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุนที่ได้รับรู้ในงวดก่อนได้หมดไปหรือลดลง หน่วยงานต้องบันทึกเพิ่มมูลค่าของเงินลงทุนดังกล่าวได้เท่าที่ไม่เกินราคาทุนตัดจำหน่ายที่ควรเป็น หากหน่วยงานไม่เคยบันทึกรายการขาดทุนจากการด้อยค่ามาเลยในงวดก่อน ๆ หน่วยงานต้องบันทึกรายการขาดทุนจากการด้อยค่าในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินทันทีที่เกิดหลังจากที่หน่วยงานปรับมูลค่าของตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนดให้เท่ากับมูลค่าปัจจุบัน หน่วยงานต้องรับรู้รายได้ดอกเบี้ยจากตราสารหนี้นั้นโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตามสัญญาเดิม

9.2 สินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

หน่วยงานบันทึกการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินประเภทนี้ทันทีที่มีหลักฐานสนับสนุนว่าสินทรัพย์ทางการเงินนั้นด้อยค่า โดยการบันทึกรายการขาดทุนจากการด้อยค่าในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หากหน่วยงานมีบัญชีส่วนต่ำกว่าทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงอยู่ในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน หน่วยงานต้องโอนบัญชีส่วนต่ำกว่าทุนดังกล่าวเป็นรายการขาดทุนจากการด้อยค่าทันทีที่เกิด แต่หากหน่วยงานมีบัญชีส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าอยู่ในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

หน่วยงานต้องกลับบัญชีส่วนเกินทุนดังกล่าวในการบันทึกลดมูลค่าเงินลงทุนก่อนที่จะบันทึกการขายขาดทุนจากการด้อยค่าในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

หลักฐานสนับสนุนว่าสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเกิดการด้อยค่า มีดังต่อไปนี้

- (ก) กิจการหรือหน่วยงานที่ออกสินทรัพย์ทางการเงินกำลังประสบปัญหาทางการเงิน
- (ข) กิจการหรือหน่วยงานที่ออกสินทรัพย์ทางการเงินมีदनดชำระหนี้หรือผิดเงื่อนไขในสัญญา
- (ค) มีความเป็นไปได้สูงที่กิจการผู้ออกสินทรัพย์ทางการเงินจะล้มละลายหรือฟื้นฟูกิจการ
- (ง) สินทรัพย์ทางการเงินนั้นไม่มีการซื้อขายในตลาดซื้อขายคล่องอีกต่อไปเนื่องจากปัญหาทางการเงิน

10. การจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงิน

10.1 การจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินเพียงบางส่วน

หน่วยงานจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินเพียงบางส่วน ราคาตามบัญชีต่อหน่วยที่ใช้ในการบันทึกรายได้หรือค่าใช้จ่ายของเงินลงทุนชนิดเดียวกันต้องคำนวณโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

10.2 การจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวน

หน่วยงานจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวน หน่วยงานต้องบันทึกผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับกับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ทางการเงินเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายทันทีที่เกิด หน่วยงานต้องบันทึกกลับบัญชีทุกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนที่จำหน่ายเพื่อรับรู้ในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน เช่น ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ทางการเงิน

11. การโอนเปลี่ยนแปลงประเภทสินทรัพย์ทางการเงิน

11.1 การโอนเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นไปเป็นสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย

หน่วยงานต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชีและปรับปรุงส่วนเกินทุนหรือส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุนด้วยผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนส่วนเกินทุนหรือส่วนต่ำกว่าทุนดังกล่าวยังคงแสดงเป็นรายการแยกต่างหากในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน และต้องตัดจำหน่ายตลอดอายุที่เหลืออยู่ของตราสารหนี้ในลักษณะเดียวกับการตัดจำหน่ายส่วนเกินหรือส่วนลดของตราสารหนี้โดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

11.2 การโอนเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนตัดจำหน่ายไปเป็นสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

หน่วยงานต้องใช้มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนในการบันทึกบัญชีและรับรู้ผลต่างระหว่างราคาตามบัญชีกับมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่โอนเป็นรายการแยกต่างหากในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน

ตามปกติการโอนเปลี่ยนสินทรัพย์ทางการเงินจากประเภทหนึ่งไปเป็นอีกประเภทหนึ่งจะไม่เกิดขึ้นบ่อย เนื่องจากหน่วยงานต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการถือเงินลงทุนนับตั้งแต่เริ่มแรกที่ได้สินทรัพย์ทางการเงินมา หากมหาวิทยาลัยไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมหาวิทยาลัยต้องจัดประเภทเงินลงทุนนั้นเป็น**สินทรัพย์ทางการเงินมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น**ในทันที อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอาจทำให้มหาวิทยาลัยต้องโอนเปลี่ยนประเภทเงินลงทุน การโอนเปลี่ยนประเภทเงินลงทุนบางประเภทต้องมีหลักฐานสนับสนุนอย่างเพียงพอ

12. การบัญชีป้องกันความเสี่ยง

การบัญชีป้องกันความเสี่ยงมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงผลกระทบในงบการเงิน ซึ่งเกิดจากกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานที่ใช้เครื่องมือทางการเงินในการจัดการฐานะเปิดที่เกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกำไรหรือขาดทุน (หรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ในกรณีของเงินลงทุนในตราสารทุนที่หน่วยงานเลือกแสดงการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น) วิธีการดังกล่าวมีเป้าหมายที่จะแสดงถึงบริบทของเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงภายใต้การบัญชีป้องกันความเสี่ยง

การบัญชีป้องกันความเสี่ยงเป็นทางเลือก โดยมหาวิทยาลัยที่เลือกปฏิบัติอาจกำหนดความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงระหว่างเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยง และรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยง สำหรับความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงเข้าเงื่อนไขการบัญชีป้องกันความเสี่ยงเมื่อเป็นไปตามเกณฑ์ทุกข้อดังต่อไปนี้

12.1 ความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงประกอบด้วยเพียงเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงและรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยงที่สามารถนำมาใช้ได้ ในความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงเท่านั้น

12.2 ณ การเริ่มต้นของความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยง หน่วยงานมีการเลือกกำหนดและการจัดทำเอกสารที่เป็นทางการซึ่งระบุถึงความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยง และวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงานในการป้องกันความเสี่ยง เอกสารดังกล่าวต้องระบุถึงเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยง รายการที่มีการป้องกันความเสี่ยง ลักษณะของความเสี่ยงที่ป้องกัน และวิธีการที่หน่วยงานใช้ในการประเมินว่าความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงเป็นไปตามข้อกำหนดความมีประสิทธิภาพในการป้องกันความเสี่ยง (รวมถึงการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของความไม่มีประสิทธิภาพและวิธีการในการกำหนดอัตราส่วนการป้องกันความเสี่ยง)

ความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) การป้องกันความเสี่ยงในมูลค่ายุติธรรม คือ การป้องกันความเสี่ยงของฐานะเปิดต่อการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่รับรู้รายการแล้ว หรือสัญญาผูกมัดที่ยังไม่ได้รับรู้รายการ หรือส่วนประกอบของรายการดังกล่าวข้างต้น อันเนื่องมาจากความเสี่ยงใดความเสี่ยงหนึ่งและมีผลกระทบต่อกำไรหรือขาดทุน เช่น หน่วยงานมีเงินกู้ยืมที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ หากอัตราดอกเบี้ยตลาดเปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลกระทบต่อมูลค่า

ยุติธรรมของเงินกู้ยืม หน่วยงานจึงป้องกันความเสี่ยงในมูลค่ายุติธรรมโดยการทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Swap) จากอัตราดอกเบี้ยคงที่เป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว

หากรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยงเป็นตราสารทุนที่หน่วยงานเลือกที่จะแสดงการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นตามสินทรัพย์ทางการเงินวัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ฐานะเปิดที่มีการป้องกันความเสี่ยงตามข้อ (1) ต้องเป็นรายการที่ส่งผลกระทบต่อกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น เฉพาะในกรณีนี้เท่านั้นให้แสดงความไม่มีประสิทธิผลในการป้องกันความเสี่ยงที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

(2) การป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด คือ การป้องกันความเสี่ยงของฐานะเปิดต่อความผันผวนของกระแสเงินสด อันเนื่องมาจากความเสี่ยงใดความเสี่ยงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่รับรู้รายการแล้ว (เช่น การจ่ายชำระดอกเบี้ยในอนาคตทั้งหมดหรือบางส่วนของหนี้สินที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว) หรือรายการที่คาดการณ์ที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ในระดับสูงมาก หรือส่วนประกอบของรายการดังกล่าวข้างต้น และมีผลกระทบต่อกำไรหรือขาดทุน เช่น หน่วยงานมีเงินกู้ยืมที่มีอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ทำให้จำนวนกระแสเงินสดที่จะต้องจ่ายค่าดอกเบี้ยในอนาคตมีความผันผวนตามอัตราดอกเบี้ยตลาด หน่วยงานจึงป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสดโดยทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย จากอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเป็นอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่

สำหรับการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด หน่วยงานต้องวัดมูลค่าเครื่องมือป้องกันความเสี่ยง (เช่น สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย) ด้วยมูลค่ายุติธรรม และรับรู้การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในบัญชีสำรองสำหรับการป้องกันความเสี่ยงในส่วนของผู้ถือหุ้นเฉพาะส่วนที่การป้องกันความเสี่ยงมีประสิทธิผล และส่วนที่ไม่มีประสิทธิผล จะรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที เมื่อรายการกระแสเงินสดที่มีการป้องกันความเสี่ยงเกิดขึ้นจริงบัญชีสำรองดังกล่าวจะถูกโอนไปยังกำไรหรือขาดทุนในงวดที่เกิดรายการ

(3) การป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศตามที่นิยามไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 21 เรื่อง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

13. การบัญชีเพื่อการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก

การร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัย ด้านการเพิ่มศักยภาพการลงทุน ลดการพึ่งพางบประมาณภาครัฐ และสร้างความยั่งยืนให้มหาวิทยาลัย เพื่อให้การบันทึกบัญชีจากการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอกเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า

13.1 ประเภทของการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก

มหาวิทยาลัยกำหนดประเภทจากการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก ดังนี้

13.1.1 เงินลงทุนร่วมค้า

หมายถึง กิจการดำเนินการร่วมกันเป็นทางการค้าหรือหากำไร โดยบุคคลหรือกิจการ ตั้งแต่สองหรือมากกว่าสองรายมีการควบคุมร่วมกัน โดยการร่วมกันควบคุมการงานซึ่งได้ตกลงกันไว้ในสัญญา

ซึ่งการควบคุมร่วมจะมีได้ก็ต่อเมื่อการตัดสินใจใด ๆ เกี่ยวกับกิจการที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับความเห็นชอบ
อย่างเป็นทางการจากผู้ที่เกี่ยวข้องกันควบคุมการงานแล้วนั้น

การจัดประเภทการร่วมการงานตามสิทธิและภาระผูกพันของผู้เข้าร่วมการงานที่เกิดจาก
การร่วมการงาน โดยพิจารณาจากโครงสร้างและรูปแบบทางกฎหมาย ตลอดจนเงื่อนไขที่ผู้เข้าร่วมในข้อตกลง
ตามสัญญาที่ได้ตกลงกัน สามารถแบ่งประเภทของการร่วมการงานออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

13.1.1.1 การดำเนินงานร่วมกัน (Joint Operation) เป็นการร่วมการงานซึ่งผู้ที่มี
การควบคุมร่วมในการงานนั้นมีสิทธิในสินทรัพย์และมีภาระผูกพันในหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการร่วมการงานนั้น
โดยกำหนดส่วนแบ่งในส่วนได้เสียในสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามส่วนได้เสียของตนใน
การดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวอาจแตกต่างจากส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของก็ได้ นอกจากนี้การ
ดำเนินงานร่วมกันอาจจัดตั้งเป็นหน่วยงานแยกต่างหากหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ หากการร่วมการงานจัดประเภทเป็น
การดำเนินงานร่วมกัน ผู้ร่วมดำเนินงาน แต่ละรายต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สิน และรับรู้รายได้และ
ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับส่วนได้เสียของตนในการดำเนินงานร่วมกัน ตัวอย่างเช่น หน่วยงาน A และ
บริษัท B ตกลงทำสัญญาควบคุมร่วมกันเพื่อก่อตั้งบริษัท C เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารให้แก่หน่วยงานอื่น
โดยสัญญาดังกล่าวกำหนดให้สิทธิในสินทรัพย์และภาระผูกพันในหนี้สิน ตลอดจนกำไรขาดทุนจากการร่วมการ
งานจะถูกแบ่งไปยัง หน่วยงาน A และบริษัท B ตามสัดส่วนการถือหุ้น เป็นต้น

13.1.1.2 การร่วมค้า (Joint Ventures) เป็นการร่วมการงานซึ่งผู้ที่มีการควบคุมร่วม
มีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของการร่วมการงานนั้น โดยการร่วมค้านั้นต้องจัดตั้งเป็นหน่วยงานแยกต่างหาก
เท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ร่วมค้าไม่มีส่วนได้เสียใด ๆ ในสินทรัพย์หรือภาระผูกพันในหนี้สินแต่ละรายการของการร่วมค้า
นั้น ในขณะเดียวกัน เจ้าหนี้ของการร่วมค้าไม่มีสิทธิไล่เบี้ยผู้เข้าร่วมการงานให้ชำระหนี้สินของการร่วมค้า โดย
ผู้ร่วมการงานรับผิดชอบเพียงแค่งินลงทุนของตนในการร่วมค้านั้น โดยผู้ร่วมการงานแต่ละรายจะได้รับ
ส่วนแบ่งในกำไรหรือขาดทุนของการร่วมค้านั้น ในกรณีนี้ ผู้ร่วมค้า ต้องบันทึกบัญชีเงินลงทุนในการร่วมค้า
ด้วยวิธีส่วนได้เสีย ตัวอย่างเช่น หน่วยงาน ก และบริษัท ข ตกลงทำสัญญาควบคุมร่วมกันเพื่อก่อตั้งบริษัท ค
เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารให้หน่วยงานอื่น โดยสัญญาดังกล่าวกำหนดให้สิทธิในสินทรัพย์และภาระผูกพัน
ในหนี้สินที่เกิดจากการร่วมการงานนี้เป็นของบริษัท ค โดยหน่วยงาน ก และบริษัท ข จะได้รับส่วนแบ่งในผล
กำไรหรือขาดทุนของการร่วมการงานนี้ตามสัดส่วนการถือหุ้น โดยเข้าร่วมการงานทั้งสองรายไม่มีสิทธิใน
สินทรัพย์หรือภาระผูกพันในหนี้สินของการร่วมการงานนี้แต่อย่างใด แต่ผู้ร่วมการงานจะได้รับส่วนแบ่งกำไร
ขาดทุนจากการร่วมการงานจากการร่วมการงานนี้ตามสัดส่วนการถือหุ้นของแต่ละบริษัท

13.1.2 เงินลงทุนบริษัทร่วม

อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หมายถึง มีอำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับ
นโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของผู้ได้รับการลงทุน แต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุมนโยบายดังกล่าวและ
ไม่ถึงเป็นบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมค้า ตัวอย่างเช่น การลงทุนในตราสารทุนที่เกินกว่าร้อยละ 20 ของส่วนทุน
ของบริษัทนั้น ๆ และมีชื่อมหาวิทยาลัยระบุในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทที่ถูกลงทุน เป็นต้น

อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ

(1) มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการออกเสียงทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม (เช่น โดยผ่านบริษัทย่อย) ของผู้ได้รับการลงทุนอย่างน้อยร้อยละ 20 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าหน่วยงานมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้ได้รับการลงทุน แต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุม เว้นแต่มหาวิทยาลัยมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากรณีดังกล่าวไม่เป็นเช่นนั้น เช่น การลงทุนในตราสารทุนที่เกินกว่าร้อยละ 20 ของส่วนทุนของบริษัทนั้นๆ และมีชื่อมหาวิทยาลัยระบุในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทที่ถูกลงทุน

(2) มหาวิทยาลัยมีอำนาจในการออกเสียงทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม (เช่น โดยผ่านบริษัทย่อย) ของผู้ได้รับการลงทุนน้อยกว่าร้อยละ 20 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามหาวิทยาลัยไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ เว้นแต่จะมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้ได้รับการลงทุนนั้น

หลักฐานต่อไปนี้ทางใดทางหนึ่งหรือมากกว่าเป็นตัวอย่างที่แสดงว่าหน่วยงานมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ

(ก) การมีตัวแทนอยู่ในคณะกรรมการบริษัทหรือคณะผู้บริหารอื่นที่เทียบเท่าคณะกรรมการบริษัทของผู้ได้รับการลงทุน

(ข) การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายรวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเงินปันผลหรือการแบ่งปันส่วนอื่น ๆ

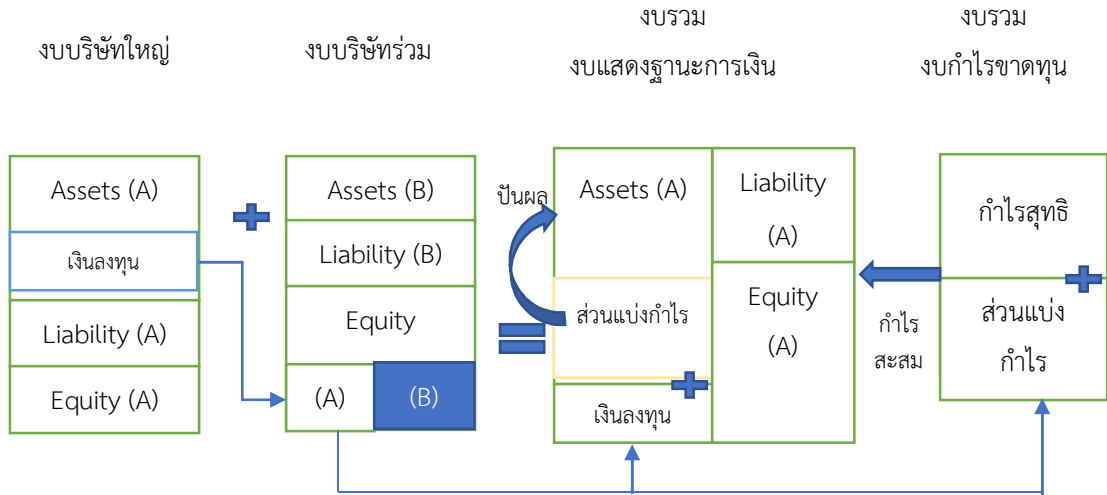
(ค) มีรายการระหว่างกิจการกับผู้ได้รับการลงทุนอย่างเป็นสาระสำคัญ

(ง) มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระดับบริหาร หรือ

(จ) มีการให้ข้อมูลทางเทคนิคที่จำเป็นในการดำเนินการ

เช่น หน่วยงาน A มีเงินลงทุนในบริษัท B โดยมีสัดส่วนในการถือหุ้นทั้งหมดร้อยละ 20 โดยที่หน่วยงาน A สามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับเงินปันผลหรือการแบ่งปันส่วนอื่น ๆ โดยผ่านทางกรรมการที่เป็นตัวแทนของบริษัท A ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญแต่ไม่ถึงระดับการควบคุม

จากการลงทุนในบริษัทร่วม ในการจัดทางการเงินรวม ดังภาพแสดงงบการเงินรวม การบันทึกในส่วนของ “สินทรัพย์” ตรง “เงินลงทุนบริษัทร่วม” โดยจะเป็นเงินลงทุนเริ่มต้น บวกด้วยกำไรหรือขาดทุนตามสัดส่วนหุ้นที่บริษัทใหญ่ถือ (ในกรณีบริษัทร่วมจ่ายเงินปันผลมาให้บริษัทใหญ่ จะมีการหักเงินปันผลที่บริษัทร่วมจ่ายมาให้บริษัท เนื่องจากเมื่อมีการจ่ายปันผล ทำให้ส่วนเงินที่ไปลงทุนลดลง) แต่ในส่วนของงบกำไรขาดทุนในงบการเงินรวม จะบันทึก กำไรหรือขาดทุน ในส่วนของ “กำไรจากการเงินลงทุนในบริษัทร่วม” ในส่วนของรายได้

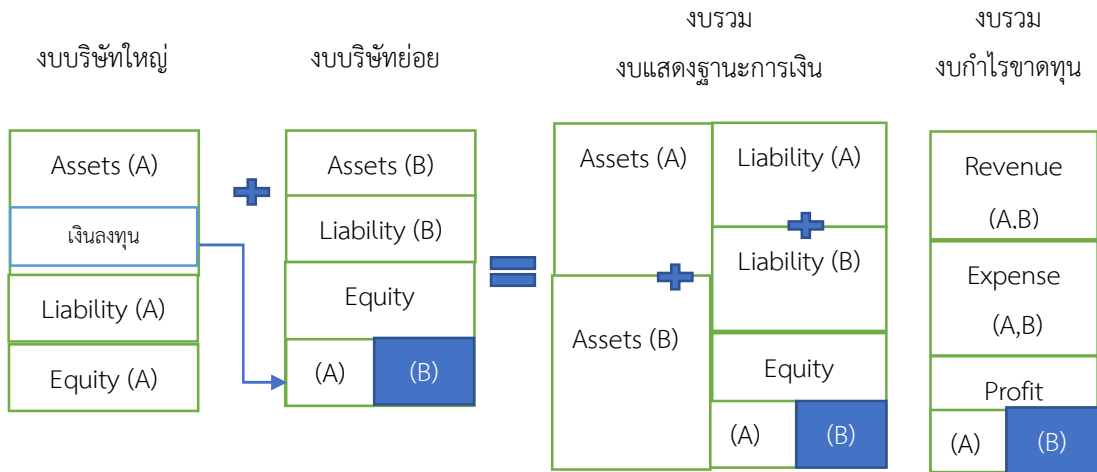
ภาพแสดงแนวทางการจัดทำงบการเงินรวม – เงินลงทุนในบริษัทร่วม

ที่มา : <https://www.investidea.in.th/2016/06/investments-in-associated-companies.html>

13.1.3 เงินลงทุนในบริษัทย่อย

อิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หมายถึง มีอำนาจในการควบคุมในเรื่องการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของบริษัทเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์จากกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทนั้น โดยการออกเสียงไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกิจการที่ถูกควบคุมเกินร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในกิจการอื่น (ลักษณะเหมือนกันกับการลงทุนในบริษัทร่วมแต่สัดส่วนเกินร้อยละ 50 ซึ่งหากเกิดขึ้น มหาวิทยาลัยจะกลายเป็นบริษัทใหญ่)

จากการลงทุนในบริษัทย่อย ในการจัดทำงบการเงินรวม ดังภาพแสดงงบการเงินรวม โดยแสดงให้เห็นฝั่งขวา สินทรัพย์ และหนี้สิน ส่วนของผู้ถือหุ้นมารวมกัน แต่จะแยกรายการส่วนทุนของบริษัทย่อย โดยให้แสดงส่วนของทุนจะเห็นรายการ “ส่วนของผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อย” หรือคือส่วนทุนของบุคคลภายนอกที่ถือหุ้นอยู่ในบริษัทย่อย และส่วนในงบรวมงบกำไรขาดทุน รายได้และค่าใช้จ่ายของทั้งบริษัทใหญ่และบริษัทย่อยจะนำมารวมกันแล้วค่อยหักกำไรส่วนของผู้ถือหุ้นที่ไม่มีอำนาจควบคุมไป จึงจะเหลือกำไรที่เป็นส่วนของบริษัทรวม สรุปได้ว่า งบการเงินรวมก็เหมือนรวมทั้งสาขาใหญ่และย่อยเข้าด้วยกันและหักรายการระหว่างระหว่างกัน ดังนั้นแสดงว่า รายการที่เห็นในงบการเงินจะเป็นรายการที่เกิดกับบุคคลภายนอกเท่านั้น

ภาพแสดงแนวทางการจัดทำงบการเงินรวม – เงินลงทุนในบริษัทย่อย

ที่มา : <https://www.finnomena.com/investidea/consolidated/>

13.2 สิทธิในการออกเสียงที่เป็นไปได้

หน่วยงานต้องพิจารณาถึงใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น (Share Warrants) สิทธิการซื้อหุ้น (Share Call Options) ตราสารหนี้หรือตราสารทุน ซึ่งสามารถแปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ รวมถึงสิทธิในการออกเสียงที่เป็นไปได้ซึ่งกิจการอื่นถืออยู่ด้วย หากมหาวิทยาลัยเลือกใช้สิทธิหรือแปลงสภาพ หน่วยงานจะมีอำนาจในการออกเสียงมากขึ้นหรือลดอำนาจในการออกเสียงของบุคคลอื่น สำหรับการประเมินว่าหน่วยงานมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อกิจการที่ลงทุนหรือไม่ หน่วยงานต้องพิจารณาถึงการมีอยู่และผลกระทบจากสิทธิในปัจจุบันรวมถึงสิทธิในการออกเสียงที่เป็นไปได้ซึ่งกิจการอื่นถืออยู่ด้วย

ส่วนได้เสียของหน่วยงานในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าจะถูกพิจารณาเฉพาะส่วนได้เสียในความเป็นเจ้าของที่มีอยู่ ณ ปัจจุบันเท่านั้น และจะไม่รวมความเป็นไปได้ที่จะใช้สิทธิแปลงสิทธิที่มีในการออกเสียงที่เป็นไปได้หรือที่มีในตราสารอนุพันธ์อื่น ๆ ยกเว้นในบางสถานการณ์ที่โดยเนื้อหาสาระหน่วยงานมีความเป็นเจ้าของแล้ว เนื่องจากมีรายการที่ทำให้หน่วยงานได้รับผลตอบแทนจากความเป็นเจ้าของแล้วในปัจจุบัน ส่วนที่จะแบ่งให้แก่หน่วยงานจะคำนวณโดยคำนึงถึงสิทธิในการออกเสียงที่เป็นไปได้และตราสารอนุพันธ์อื่นที่ทำให้กิจการได้รับผลตอบแทนในปัจจุบัน

หน่วยงานจะสูญเสียการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญเหนือผู้ได้รับการลงทุนเมื่อหน่วยงานสูญเสียอำนาจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของผู้ได้รับการลงทุน การสูญเสียการมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญสามารถเกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในระดับของความ เป็นเจ้าของในผู้ได้รับการลงทุนหรือไม่ ตัวอย่างของกรณีนี้คือการที่บริษัทร่วมอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ศาล ผู้ดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการ หรือหน่วยงานกำกับดูแล รวมทั้งกรณีที่เกิดจากผลของข้อตกลงตามสัญญา

ตัวอย่างเช่น หน่วยงาน A และบริษัท B มีเงินลงทุนในบริษัท C โดยมีสัดส่วนในการถือหุ้นและใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นเพิ่มเติมในบริษัท C โดยสรุปได้ดังนี้

- หน่วยงาน A มีสัดส่วนในการถือหุ้นทั้งหมดร้อยละ 20 และถือใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นร้อยละ 10
- บริษัท B มีสัดส่วนในการถือหุ้นทั้งหมดร้อยละ 80 และถือใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นร้อยละ 40

ทั้งนี้ แม้ว่า หน่วยงาน A และบริษัท B จะยังไม่ได้ใช้ใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นดังกล่าว ทั้งหน่วยงาน A และบริษัท B ก็จะมีสิทธิได้รับเงินปันผลจากการถือใบสำคัญแสดงสิทธิถือหุ้นด้วยในอัตราเดียวกันกับหุ้นที่บริษัทถือ ดังนั้นหน่วยงาน A ต้องพิจารณาสัดส่วนของส่วนได้เสียโดยรวมสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่ถือและใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้น โดยมีสัดส่วนของส่วนได้เสียเท่ากับร้อยละ 20 $[(20+10)/(100+50)]$

13.3 วิธีส่วนได้เสีย

วิธีส่วนได้เสีย กำหนดให้ผู้ลงทุนบันทึกเงินลงทุนดังต่อไปนี้

13.3.1 เงินลงทุนเริ่มแรก

หน่วยงานรับรู้เงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุน ในกรณีที่ซื้อเงินลงทุน หน่วยงานต้องรับรู้ผลต่างระหว่างต้นทุนของเงินลงทุนกับมูลค่ายุติธรรมสุทธิของสินทรัพย์หรือหนี้สินที่ระบุได้เฉพาะส่วนที่เป็นหน่วยงาน ดังนี้

(1) ค่าความนิยมที่เกี่ยวข้องให้รวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีเงินลงทุน ไม่อนุญาตให้ตั้งบัญชีค่าความนิยมและตัดจำหน่ายค่าความนิยมนั้น

(2) ส่วนต่างระหว่างมูลค่ายุติธรรมที่สูงกว่าต้นทุนของเงินลงทุน ให้ถือเป็นรายได้ในการรับรู้ส่วนแบ่งผลกำไรขาดทุนในงวดที่มีการซื้อเงินลงทุน

13.3.2 หลังจากนั้นให้ปรับปรุงด้วยการเปลี่ยนแปลงใน ส่วนแบ่งของผู้ลงทุนในสินทรัพย์สุทธิของผู้ได้รับการลงทุน กำไรหรือขาดทุนของผู้ลงทุนจะรวมเอาส่วนแบ่งในกำไรหรือขาดทุนของผู้ได้รับการลงทุนเข้าไว้ด้วย และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของผู้ได้รับการลงทุนเข้าไว้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้สำหรับส่วนทุนหรือเงินปันผลที่ได้รับจากผู้ได้รับการลงทุนต้องนำไปหักจากมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนนั้น โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

ที่มา : คู่มืออธิบายมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28
เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วม และการร่วมค้า

13.4 การนำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติ

หน่วยงานที่มีการควบคุมร่วมในหรือมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญเหนือผู้ได้รับการลงทุนต้องบันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าโดยใช้วิธีส่วนได้เสียยกเว้นในกรณีที่เงินลงทุนมีลักษณะเข้าช้อยกเว้นที่จะไม่ต้องนำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติ

ช้อยกเว้นที่จะไม่ต้องนำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติ

กิจการไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามวิธีส่วนได้เสียสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้า หากกิจการเป็นบริษัทใหญ่ที่ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องจัดทำงบการเงินรวมตามช้อยกเว้นที่ระบุในกรณีที่เข้าเงื่อนไขทุกข้อต่อไปนี้

(1) กิจการมีฐานะเป็นบริษัทย่อยซึ่งถูกกิจการอื่นเป็นเจ้าของทั้งหมดหรือบางส่วน โดยที่ผู้ถือหุ้นอื่นของกิจการรวมทั้งผู้ถือหุ้นที่ไม่มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบและไม่คัดค้านต่อการที่ผู้ลงทุนจะไม่นำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติ

(2) ตราสารทุนหรือตราสารหนี้ของกิจการไม่มีการซื้อขายในตลาดสาธารณะ (ไม่ว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศ หรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งตลาดในท้องถิ่นและในภูมิภาค)

(3) กิจการไม่ได้นำเสนอหรืออยู่ในกระบวนการของการนำเสนองบการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์หรือหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อวัตถุประสงค์ในการออกขายตราสารใด ๆ ในตลาดสาธารณะ

(4) บริษัทใหญ่ในลำดับสูงสุดหรือบริษัทใหญ่ในลำดับระหว่างกลางของกิจการได้จัดทำงบการเงินเผยแพร่เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และงบการเงินนั้นได้มีการนำบริษัทย่อยมารวมหรือวัดมูลค่าด้วยมูลค่าผ่านกำไรหรือขาดทุน

ตัวอย่างเช่น

รายการขาขึ้น (Upstream)

รายการขาลง (Downstream)

ที่มา : คู่มืออธิบายมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28
เรื่อง เงินลงทุนในบริษัทร่วม และการร่วมค้า

กำไรและขาดทุนดังกล่าวจะถูกรับรู้ในงบการเงินเฉพาะส่วนได้เสียของผู้ลงทุนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการเท่านั้น ส่วนได้เสียที่เป็นของผู้ลงทุนในกำไรหรือขาดทุนของบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าที่เกิดจากรายการระหว่างกันนี้จะถูกตัดออก ถ้ามีการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่ซื้อสำหรับรายการขาขึ้นให้รับรู้ผลขาดทุนตามส่วนได้เสียของผู้ลงทุน แต่ถ้ามีการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่ขายสำหรับรายการขาลงให้รับรู้ผลขาดทุนทั้งจำนวน

หากส่วนแบ่งขาดทุนของกิจการในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้ามีจำนวนเท่ากับหรือสูงกว่าส่วนได้เสียของกิจการในบริษัทร่วมหรือการร่วมค่านั้น กิจการต้องหยุดรับรู้ส่วนแบ่งในขาดทุนที่เกินกว่าส่วนได้เสียของตนในบริษัทหรือการร่วมค่านั้นเมื่อส่วนได้เสียของกิจการมีมูลค่าลดลงจนเป็นศูนย์แล้ว กิจการจะรับรู้ขาดทุนเพิ่มเติมเป็นหนี้สินก็ต่อเมื่อมีภาระผูกพันตามกฎหมายหรือมีภาระผูกพันจากการอนุমানหรือได้จ่ายเงินเพื่อชำระภาระผูกพันแทนบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าไปแล้ว

นอกจากนี้หากบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกัน จะต้องทำการปรับปรุงให้เป็นนโยบายการบัญชีเดียวกันก่อนนำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติ ยกเว้นกิจการซึ่งไม่ได้เป็นกิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุนมีส่วนได้เสียในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าที่เป็นกิจการที่ดำเนินการธุรกิจด้านการลงทุน กิจการดังกล่าวอาจจะใช้วิธีส่วนได้เสียโดยยังคงการวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมที่บริษัทร่วมหรือการร่วมค่านั้น ๆ ใช้สำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อยของบริษัทร่วมหรือการร่วมค่านั้น ๆ ได้ ตัวอย่างเช่น บริษัท A (ซึ่งไม่ได้เป็นกิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุน) มีส่วนได้เสียในบริษัทร่วม B (ซึ่งเป็นกิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุน) และบริษัทร่วม B รับรู้เงินลงทุนในบริษัทย่อย C และ บริษัทร่วม D ด้วยมูลค่ายุติธรรม บริษัท A ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงนโยบายการบัญชีในการรับรู้ส่วนได้เสียในเงินลงทุนของบริษัท B ให้เป็นเช่นเดียวกับบริษัท A เนื่องจากบริษัท B เป็นกิจการที่ดำเนินธุรกิจด้านการลงทุน

13.5 การเลิกใช้วิธีส่วนได้เสีย

หน่วยงานต้องเลิกใช้วิธีส่วนได้เสียนับจากวันที่เงินลงทุนของกิจการไม่เป็นเงินลงทุนในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้า ดังนี้

13.5.1 ถ้าส่วนได้เสียที่เหลืออยู่ในบริษัทร่วมหรือการร่วมค้าเดิม เป็นสินทรัพย์ทางการเงิน กิจการจะต้องวัดมูลค่าของส่วนได้เสียที่เหลืออยู่ด้วยมูลค่ายุติธรรม และจะต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากผลต่างระหว่าง

- (1) มูลค่ายุติธรรมของส่วนได้เสียที่เหลืออยู่และผลตอบแทนจากการจำหน่าย และ
- (2) ยอดคงเหลือของเงินลงทุน ณ วันที่เลิกใช้วิธีส่วนได้เสีย

13.5.2 เมื่อกิจการเลิกใช้วิธีส่วนเสีย กิจการจะต้องบันทึกบัญชีสำหรับกำไรหรือขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนนั้นที่เคยรับรู้ไว้ด้วยหลักเกณฑ์ที่ถูกระบุไว้เช่นเดียวกัน เสมือนว่าผู้ได้รับการลงทุนได้ทำการขายสินทรัพย์ หรือหนี้สินที่เกี่ยวข้องนั้นออกไป โดยต้องจัดประเภทใหม่ในกำไรหรือขาดทุน

13.6 ผลขาดทุนจากการด้อยค่า

หลังจากได้นำวิธีส่วนได้เสียมาปฏิบัติและรับรู้ผลขาดทุนของบริษัทร่วมและการร่วมค้าแล้ว กิจการต้องพิจารณาเหตุแห่งการด้อยค่า ในการพิจารณาว่ามีหลักฐานที่เงินลงทุนสุทธิในบริษัทร่วมและการร่วมค้าจะต้องด้อยค่าหรือไม่ ตัวอย่างของเหตุแห่งการด้อยค่า เช่น

- 13.6.1 ปัญหาทางการเงินที่มีนัยสำคัญของบริษัทร่วมหรือการร่วมค้า
- 13.6.2 การละเมิดสัญญาของบริษัทร่วมหรือการร่วมค้า เช่น การผิดนัดชำระเงิน หรือการหลีกเลี่ยงการชำระเงิน
- 13.6.3 กิจการยินยอมให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทร่วมหรือการร่วมค้า ที่ปกติแล้วกิจการจะไม่ยินยอมให้
- 13.6.4 มีความเป็นไปได้ค่อนข้างมากที่บริษัทร่วมหรือการร่วมค้าจะเข้าสู่การล้มละลายหรือการปรับโครงสร้างทางการเงินอื่น
- 13.6.5 การหายไปของตลาดที่มีสภาพคล่องสูงของเงินลงทุนสุทธิอันเนื่องจากปัญหาทางการเงินของบริษัทร่วมหรือการร่วมค้า

14. การบัญชีเพื่อการร่วมลงทุนในสำนักงานภายในมหาวิทยาลัย

ให้พิจารณาใช้การเปิดผังบัญชีระหว่างกัน เช่น หากมหาวิทยาลัยนำเงินไปลงทุนในโครงการใด ๆ ของหน่วยงาน/สำนักงานภายในมหาวิทยาลัย โครงการนั้นๆ ต้องแสดงยอดรับเข้าเงินลงทุนที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย (บัญชีเดินสะพัดสำนักงาน - ...) และในขณะที่มหาวิทยาลัยต้องแสดงยอดจ่ายเงินลงทุนผ่านบัญชีเดินสะพัดสาขา/หน่วยงาน เป็นต้น

.....